

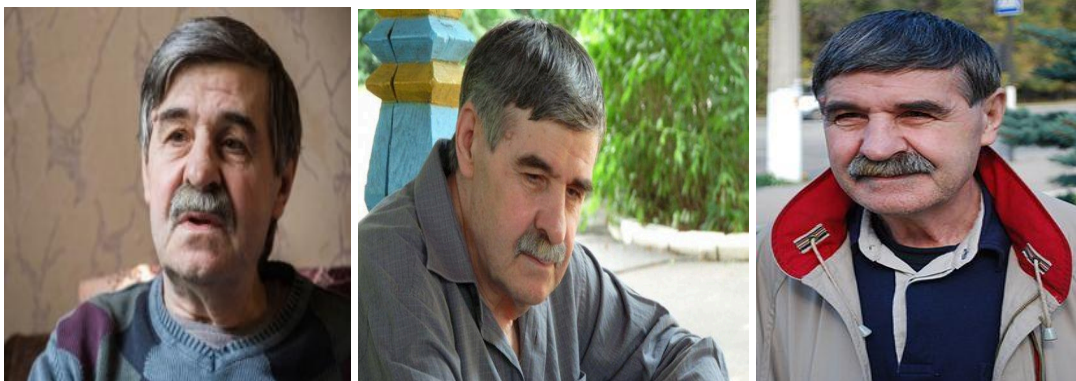
12.04.24р. 15гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Урок літератури рідного краю.
Ознайомлення з життям та творчістю В. Голобородька

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ УРОКУ

«...Моє слово не вогнисте, в моїй поезії — метелики, бджоли... Але я засвідчую перед світом, Богом і людьми: тут Україна, і ви українці».

Василь Голобородько — одна з найяскравіших постатей української літератури ХХ ст. Таких подій, які свідчать про нетерпимість до соціальної, національної несправедливості, духовного звичавіння і морального спустошення, — більшість у його творчому доробку. На це спонукали митця обставини нелегкого власного життя. Він відчув на собі усю жорстокість тоталітарного режиму — через звинувачення і причіпки. Все це не могло не відобразитися у його творах.

- Сьогодні ми розглянемо творчість письменника, який не міг стояти осторонь у мовному питанні, тому він висловився так:

Кожен народ відображує дійсність через свою мову і культуру.
В. Голобородько

✓ До якого покоління належить письменник?

1. Те чи інше літературне явище, чи постать ми розглядаємо з погляду часу і простору, тому, перед вивченням життєво творчого шляху митця, слід зазначити, що Василь Голобородько належить до поетичного покоління, названого «постшістдесятниками», яке досить активно заявило про себе в **середині 60-х років**, відкриттям нових естетичних обріїв національного мистецтва.

✓ Що ви знаєте про народження В. Голобородька?

1. Народився Василь Іванович **7 квітня 1945 року** у селі Адріанопіль на Луганщині в селянській родині. Його батьки працювали у колгоспі, а бабуся і дідусь вислані до Сибіру. Закінчивши українську семирічку, він пішов продовжувати середню освіту в російську школу.

В Лисичанську при районній газеті діяло літературне об'єднання, яке відвідував письменник.

Після закінчення школи 1 рік працював шахтарем і готувався до вступу в Київський університет імені Т. Г. Шевченка.

✓ Чи чули ви щось про доросле життя, яке було досить нелегким?

2. Про свій початок дорослого життя поет розповідав кореспонденту журналу «Україна»: «Що **1964-го** я вступив до Київського університету імені Т. Г. Шевченка й рік навчався на філологічному факультеті. Потім склалося так, що в театральному інституті **Володимир Денисенко** набрав режисерську групу й у ній не виявилось жодного, який би знав українську мову, чи був причетний до нашої культури. Отоді **Сергій Параджанов** і порадив йому запросити навчатися мене. Я згодився. Однак в університеті не розраховувався, до інституту не перевівся. Після співбесіди походив з місяць на навчання й побачив, що там немає науки, що то ремісничє училище, яке готує ремісників. Поверхово і швидко. Університет я покинув, бо не відбував трудової практики в колгоспі, а то було страшніше за академнеуспішність — відраховували одразу ж. Подав заяву за власним бажанням та й розраховувався, а з **1966 року** поновився в Донецькому університеті — на другому курсі...

3. Та не втримався Василь і тут. Бо на **V з'їзді письменників України** Голобородько висловлювався проти **русифікації**, проти того, що на українському відділенні переважна частина лекцій читалася російською мовою.

✓ Що таке русифікація?

2. **Русифікація** — сукупність дій та умов, спрямованих на зміцнення російської національно-політичної переваги в Україні та серед українців, за допомогою переходу чи переводу осіб неросійської національності на російську мову і культуру. Русифікацію зумовила державна політика російських режимів — спочатку царського, радянського, а згодом й сучасного.

3. Крім того, Василь активно пропагував серед студентства заборонену працю **І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація»**. Таким чином, за всіма ідеологічними критеріями того часу молодий поет став небезпечним для правовірного керівництва Донецького університету в багатьох відношеннях.

Ще відомо, що **від 1968 до 1970** року перебував на військовій службі у будівельних загонах **Далекого Сходу**.

Літературні спадкознавці

1. У **1963** році почав друкуватися в республіканській пресі, але перша його поетична книжка **"Летюче віконце"** була знищена органами державної безпеки колишнього СРСР. У 1969-1986 роках твори Василя Голобородька перестали друкувати в Україні через існуючу офіційну заборону влади на друкування його творів та публічне згадування прізвища поета у засобах масової інформації.

1970 року у видавництві **"Смолоскип" (Париж-Балтимор)** вийшла друком книжка віршів поета під назвою **"Летюче віконце"**, яка складалася із чотирьох окремих збірок.

2. В Україні перша збірка поета **"Зелен день"** надрукована київським видавництвом **"Радянський письменник"** лише в **1988** році, за яку В.Голобородько був відзначений літературною премією **ім. Василя Симоненка**.

У **1990** р. виходить збірка **"Ікар на метеликових крилах"**, у **1992** р. - збірка **"Калина об Різдві"**. За ці дві збірки в 1994 р. В. Голобородька відзначено найвищою в Україні літературною нагородою - **Національною премією ім. Тараса Шевченка**.

3. У **1999** році з друку вийшла поетична книжка під назвою **"Слова у вишиваних сорочках"**. Через три роки в харківському науковому видавництві **"Акта"** вийшла друком книжка **"Українські птахи в українському краєвиді"**, а видавництвом **"Альма-матер" ЛНПУ ім. Тараса Шевченка** підготовлена до друку книга **"Посівальник"**.

✓ Як складається життя В. Голобородька в найближчі часи?

4. До 2001 р. Василь Голобородько проживав у селі Адріанополі, тепер - живе в м. Луганську. Вищу освіту здобув у Луганському національному педагогічному університеті ім. Тараса Шевченка. У 2002 р. отримав звання магістра за дослідження семантики українських казок.

Теоретики

1. В українській літературі, що мала потужну верліброву основу в фольклорі, верлібр почав розвиватися наприкінці XIX століття (І. Франко, Леся Українка), активізувався у 20-х роках XX століття.

Досвід українських верлібристів 20-30-х років XX століття не пропав марно. Практику його творення українським поетичним авангардом цього періоду активно засвоїли і розвинули поети „київської школи» (Василь Голобородько,

Михайло Григорів, Микола Воробйов, Віктор Кордун.), представники нью-йоркської групи, а пізніше — поети 80-х- 2000-х років.

2. Верлібр (фр. verslibre), або вільний вірш,— вірш, у рядках якого може бути довільна кількість наголошених і ненаголошених складів. Частіше без рими, необов'язковою є однакова кількість наголосів у рядках; відсутні одноманітні повторювані стофи, але вірш має свій власний ритм. Такі риси наближають вірш до прози.

АНАЛІЗУВАННЯ ПОЕЗІЇ « НАША МОВА», ЇЇ ГЛИБОКИЙ ПАТРІОТИЗМ.

1. Виразне читання твору напам'ять. Звернення до тексту.

<https://www.youtube.com/watch?v=IIQvDJEuYFE>

2. **Тема:** висловлення почуття любові, пошани до рідної мови, яка «проспівана у Пісні», «записана у Літописі».

3. **Ідея:** ушлявлення ролі мови, її значимості у житті нашого народу; гордості українців за свою мову.

4. **Основна думка:** мова — це існування нації; кожний українець повинен пишатися своєю мовою — милозвучною, пісенною, образною.

5. **Жанр:** патріотичний і філософський вірш.

6. **Художні особливості поезії.**

Тавтологія: «проспіване у Пісні».

Епітет: «пісенні слова».

Повтори: «кожне слово нашої мови», «тож...».

7. Запитання:

- Що таке мова?
- У чому полягають функції мови?
- Що називається піснею?
- Чим пояснити те, що В. Голобородько у творі слово «Пісня» зазначає з великої літери?
- Прокоментуйте, що мав на увазі поет, зазначаючи у вірші: «...кожне слово нашої мови проспіване у “Пісні”».

- Що вам відомо про літопис як жанр давньої літератури? Які літописи ви знаєте?
- Хто були ворогами української мови? Чим зумовлено їх ставлення до нашої мови?
- До чого закликає В. Голобородько у своїй поезії? (Оберігати, любити і шанувати рідну мову як коштовність, що залишилась нам у спадщину від наших предків)
- Як необхідно оберігати нашу мову?

Творче завдання

- 1- 2. Складіть гроно-характеристику до словосполучення «наша мова»
3. Складіть сенкан до словосполучення «наша мова»
4. Складіть акровірш до словосполучення «наша мова».

Тестові завдання

1. У якому році народився В. Голобородько? а) 1943р.; б) 1945р.; в) 1946р.
2. Яке рідне місто письменника? а) Луцьк; б) Луганськ; в) Донецьк.
3. Хто прийняв В.Голобородька до театру? а) І. Дзюба; б) В.Денисенко; в) С.Параджанов.
4. У якому році поет почав друкуватися у пресі? а) 1962р.; б) 1963р.; в) 1965р.
5. Як називається перша збірка, надрукована на Україні? а) «Зелен день»; б) «Летюче віконце»;
- в) «Калина об Різдві».
6. Кожне слово нашої мови записане у: а) літописі; б) поученні; в) казці.
7. З побратимами українці розмовляють словами: а) вишуканими; б) образними; в) пісненими.
8. У Пісні проспівано: а) кожне слово; б) подія історичного минулого; в) все, що цікаве людині.
9. Літопис — це жанр: а) сучасності; б) минулого; в) майбутнього.
10. Кожен народ відображає дійсність через: а) танці; б) мову і культуру; в) спортивні досягнення.

11. 6. Мову українців В. Голобородько називає: а) нашою; б) пісенною; в) літописною.

12. Поезія В. Голобородька «Наша мова» закінчується рядком:

а) «у товаристві розмовляємо»; б) «тож хай знають вороги»; в) «на самоті мовчимо».

1. б) 2. б) 3. б) 4. Б) 5. а) 6. а) 7.в) 8. а) 9. б) 10.б) 11.б) 12.в).

Домашнє завдання

С. 322 – 323 – прочитати, вивчити 1 вірш напам'ять